

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Febr. 1884, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 3,
i anledning af väckt motion om nedsättning i frakt-
afgifter å statens jernvägar för artificiella gödnings-
ämnen.*

Hos Andra Kammaren har Herr *G. Jansson* i en till detta Utskott hänvisad motion, N:o 51, föreslagit, att Riksdagen ville besluta till Konungen aflåta en skrifvelse med begäran om nedsättning på statens jernvägar till half fraktafgift för kalk och artificiella gödningsämnen; och är denna motion sålunda motiverad:

Allmänt torde vara känt, att Sveriges jordbruk icke kan uppdrifvas till full växtkraft utan ofvannämnda gödningsämnen. Men under nuvarande förhållanden faller det sig för dyrt för jordbrukare i allmänhet och för de mindre bemedlade i synnerhet att i tillräcklig mängd förse sig med dylika gödningsämnen.

Dertill kommer, att andra länder, såsom Nordamerika och Ryssland, med sin bördigare jordmån och gynsammare klimat, kunna med fördel afyttra sina landtmannaprodukter till billigare pris än vårt land och i följd deraf redan fått öfvertaget på spanmålsmarknaden. För att sålunda jordbruksindustrien äfven inom Sverige må kunna någorlunda hålla jemna steg med andra af naturförhållanden mera gynnade länder är af vigt att genom kraftigare gödning uppbringa vårt jordbruks produktionsförmåga för erhållande af rikligare skördar med billigare produktionskostnad.

Bih. till Riksd. Prot. 1884. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 5 Häft.

I vårt land finnes på många ställen rik tillgång på kalk, tjenlig till jordförbättring, hvilken dock i följd af för dryg transportkostnad ej kan komma till allmännare användning, ehuru detta för jordbruket väl behöfdes.

Det kan väl synas, som staten skulle komma att drabbas af förlust genom nu ifrågasatta fraktnedsättning, men antagligen skulle denna förlust betäckas genom ökad trafik, hvarjemte en höjd sädesproduktion äfvensom ökad indrägt för en industrigren måste betraktas som en nationel vinst.

Under tacksamt erkännande, att Riksdagen genom de anslag, som redan äro beviljade för odling af sankar trakter och sjöars aftappning m. m., gjort mycket för höjande af vårt lands jordbruk, vågar jag dock ödmjukligen hålla före, att detta skulle blifva ännu mera inkomstbringande, derest den redan odlade jorden medelst rikligare gödning kunde bringas till högsta möjliga växtkraft.

Utan tvifvel skulle det vara en ganska afsevärd fördel för jordbruket — d. v. s. det som bedrifves inom stambanans trafikområde — om staten hade tillfälle att till dess förmån i större eller mindre grad bereda fraktfrihet å jernvägarne för kalk och gödningsämnen. Men om en fraktnedsättning för dessa förnödenheter blefve medgifven, så synes dock följdriktigheten fordra, att enahanda lindring medgäfves äfven för andra jordbrukets förnödenheter, som äro för detsamma lika eller till äfventyrs än mera viktiga. Med lika starka skäl borde då äfven jordbruket i de delar af riket, som icke varit nog lyckliga att hugnas med stambanor, icke heller förgätas utan rättvisligen beredas ett emot förenämnda förmån svarande statsunderstöd, som ju icke heller borde förmenas andra näringar, som kunna vara med jordbruket dertill lika berättigade, allt naturligtvis i det af motionären angifna syftet, att vi "må kunna någorlunda hålla jemna steg med andra af naturförhållandena mera gynnade länder."

Utskottet vågar emellertid vara af den åsigten, att detta eftersträfvansvärda mål icke ernås genom så beskaffade statsunderstöd, som af motionären föreslagits, och hvilka icke torde vara egnade att befordra en naturlig och sund utveckling af vårt näringslif; och då motionären icke ådagalagt, att de å statens jernvägar nu gällande fraktsatserna för kalk och artificiella gödningsämnen äro med hänsyn till statens kostnader för trafiken för högt tilltagna, så saknar, enligt

Utskottets förmenande, Riksdagen befogad anledning att hos Konungen göra en sådan framställning, som motionären begärt.

På dessa skäl får Utskottet hemställa,

att Herr G. Janssons förenämnda motion må
lemnas utan afseende.

Stockholm den 18 Februari 1884.

På Utskottets vägnar:

AUG. BOKSTRÖM.

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 22 Febr. 1884, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4,
i anledning af väckt motion angående förändrad lydelse
af § 16 i Kongl. förordningen den 7 December 1883
om expeditionslösen.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till detta Utskott hänvisad motion, N:o 66, har Herr *Hans Andersson* föreslagit, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att sista stycket af 16 § i Kongl. förordningen den 7 December sistlidet år måtte erhålla följande förändrade lydelse:

“Expedition, som begäres af annan än part, skall vara att tillgå genast eller sist inom fjorton dagar, så vida därför icke möter hinder, som det icke beror på expeditionshafvanden att undanrödja och om hvars